

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR
ASSOCIATION OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES AND CRAFTS CZ
DIE ASSOZIATION DER KLEINEN UND MITTLEREN BETRIEBE UND HANDWERKER CZ

AMSP ČR

Evropa a my

Nová Evropa pro mě jako

Pekaře a cukráře

Tato brožura byla vydána v rámci The European PHARE Project SME FiT.

Tato brožura byla vytvořena za finančního přispění Evropského společenství. Názory publikované zde jsou pohledem Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, a proto nemohou být v žádném případě chápány jako oficiální postoje Evropské komise.

Autoři:

Prof. Mag. Stefan Hlawacek

Ing. Martina Orsulova

2003

S využitím příkladu EUROFIT Austria

1. Šance a rizika vnitřního Evropského trhu pro pekaře a cukráře

1.1 Svobodný pohyb zboží

V Evropské unii je všechen pohyb zboží regulovaný standardními konkurenčními směrnici orientovanými na trhovou ekonomiku. V rámci vnitřního trhu se nevyžadují žádné celní formality. Státy Evropské unie mají společnou obchodní politiku vůči třetím zemím a rovněž se plánuje aproximace daňového zákonodárství. Toto se týká implementace minimální daně z přidané hodnoty ve výšce 5% nebo 15% jakož i harmonizace spotřebních daní, jako například v případě alkoholických nápojů.

Harmonizovat se budou i početné technické normy. Pokud se neplánuje žádná aproximace práva, tak se bude aplikovat **princip vzájemného uznání** (princip Cassis de Dijon). Jak pro potraviny, tak i pro pekárenské výrobky je tento princip nesmírně důležitý:

**Princip
vzájemného
uznání**

Podle tohoto principu se mohou potraviny legálně vyrobené v jakékoliv členské zemi volně pohybovat po celé EU. To může zapříčinit určité těžkosti pro cukrářské a pekařské výrobky. Očekávané důsledky budeme analyzovat v následujícím odvětvovém scénáři.

1.2 Volný pohyb osob

Volný pohyb v rámci EU se netýká jen zboží, ale i občanů EU. Zaměstnanci se mohou volně usadit v kterékoliv zemi EU, na základě principu rovného zacházení s občany členských států EU. Občané z jakékoliv jiné členské země musí mít stejné pracovní podmínky jako domácí, např. plat, ale i jiné pracovní podmínky, přičemž mohou pracovat ve všech členských zemích EU bez pracovního povolení. Cílem je vytvořit přeshraniční pracovní trh. Dosud jen relativně malý okruh občanů tuto příležitost využil, což může být zapříčiněno jazykovými bariérami nebo rozdíly v mentalitě. V principu se občané budou moci pohybovat volně, ale stále ještě zůstanou omezeni z důvodu zachování hraničních kontrol.

**Princip
rovnosti**

1.3 Volný pohyb služeb a svoboda podnikání

Řemeslníci na samozaměstnavatelské bázi, ale také volné profese mohou vyhledávat nové oblasti pro svou činnost v rámci celé EU. Například italský pekař si může po šestileté činnosti (jako OSVČ) otevřít pekařství v Rakousku nebo v některé z nově

**Duální
vzdělávací
systém
zaručuje
kvalitu**

přistoupěných zemí. Zkouška na řemeslnického mistra (na mistrovský certifikát) se pro výkon tohoto řemesla (živnosti) nepožaduje.

Duální vzdělávací systém se závěrečnou učňovskou zkouškou, stejně tak zkouškou na mistrovský certifikát, se velmi osvědčil například v Rakousku nebo Německu. Tento systém zaručuje dobrý stupeň vzdělávání a představuje také předpoklad pro výrobu vysoce kvalitních pekařských a cukrářských výrobků. Proto je také v mnohých zemích Evropské unie dána tendence k zavedení takového systému tam, kde ho ještě nemají.

Pokud chce řemeslník z jiné členské země EU v budoucnosti založit podnik v České republice, bude muset samozřejmě dodržovat patřičné národní kolektivní dohody a patřičnou sociální či finanční legislativu. Je ale potřeba říci, že na základě současných zkušeností se jen malá část řemeslníků fungujících jako osoby samostatně výdělečně činné odhodlá k takovéto migraci. Jazykové a kulturní rozdíly, ale i nedostatečné znalosti místních trhů a kvality produktů, často vytvářejí bariéry pro ekonomický úspěch v jiné členské zemi EU.

1.4 Svobodný pohyb kapitálu

Nejen zboží, osoby a služby se mohou volně pohybovat na evropském vnitřním trhu – týká se to také převodu peněz, kapitálu a liberalizovány byly i platby. To přináší například v pojišťovnictví možnost uzavření pojistky v zahraničí (bez toho, abychom platili poplatek v zahraničí (daň) v případě, že by bylo pojistné dané země výhodnější). V bankovním je umožněno volné využívání úvěrů po celé EU stejně tak, jako i volné využívání kapitálových a platebních transferů. Příznivější úvěrové podmínky mohou v budoucnosti stimulovat malé a střední podniky k přeshraničním aktivitám.

2. Scénář přístupu k EU

Tento scénář načrtává možné změny, šance, ale i rizika, které přinese přistoupení do Evropské unie pro pekařské podniky. Diskuse s pekaři a cukráři na seminářích a workshopech, výměna zkušeností se zahraničními sesterskými asociacemi a zkušenosti podnikového poradenství tvoří základ pro přípravu z tohoto budoucího pohledu v této branži na pozadí integrace do evropského vnitřního trhu.

**Inovativní
produkty
zabezpečují
ekonomický
úspěch**

Pro pekařské podniky platí pro dosažení ekonomického úspěchu následující významné faktory:

- absolutní čerstvost produktů
- hluboká specializace pokud jde o sortiment nových produktů
- vytváření specializovaných obchodů
- kompetentní a ekonomický management

Podniky prodávající čerstvý sortiment zůstanou aktivní na relativně malé vzdálenosti, protože čerstvost produktů je zákazníky nejvíce požadovaná vlastnost pekárenských produktů; platí to i pro náklady. Je třeba říci, že dynamika velkého trhu bude mít větší vliv na malé a střední podniky, které prodávají **polotrvanlivé, trvanlivé a mražené výrobky**. Z tohoto sortimentu mnoho nových konkurenčních produktů uvedou na místní trhy podniky ostatní zemí EU.

Výroba (a prodej) pekařských a cukrářských výrobků podléhá přísným předpisům a ustanovením potravinářského zákona. Zejména v zemědělství a o úroveň výše (mlýny) existují přísné národní kontroly; a proto se po přistoupení do EU očekávají v těchto oblastech výrazné změny.

Pro pekařské a cukrářské výrobky se zdají být nesmírně důležité zejména následující kritéria:

2.1 Asimilace cen surovin

V EU platí úplně různý podpůrný a cenový systém v zemědělství. Pro podniky to znamená, že mnohé suroviny budou moci nakoupit za podstatně nižší ceny. Například se očekává pokles ceny mouky až o 50% v EU, taktéž mnohé přísady, jako je droždí, cukr, sůl či potřebné tuky budou k dispozici za nižší ceny.

Nižší ceny surovin po vstupu do EU

2.2 Princip "Cassis de Dijon"

Jeden francouzský malinový likér měl za následek precedentní rozhodnutí Evropského soudního dvora. Komercializace potravin se řídí individuálními pravidly.

Klíčovou formulací potravinářské politiky EU je:

"Každý produkt právoplatně vyrobený v jednom členském státě (za podmínek patřičné právní situace té které krajiny) může být přepravován svobodně do kteréhokoliv jiného členského státu. Ochrana spotřebitelů musí být zabezpečena dostatečným označením."

Individuální pravidla pro prodej zboží

V praxi to znamená, že produkty vyrobené podle některé specifické směrnice té které členské krajiny a při dodržení jejích pravidel mohou být prodávány v České republice bez jakýchkoliv omezení. Tyto produkty nemusí vyhovovat směrnici a pravidlům v České republice. Ale všechny rozdíly musí být vyznačeny na balení produktu. Koláče z Dánska mohou sloužit jako příklad; zde jsou povoleny chemické konzervační prostředky, stejně tak i aromatické přísady. Tyto koláče mohou být prodávány v České republice, ale s patřičným označením (Označovací směrnice EU).

V důsledku těchto důvodů stojí za to zamyslet se nad tím, jestli by v České republice nebylo vhodné zrevidovat omezení zákonů nebo potravinářských předpisů tak, aby se toky produktů jiné kvality dostaly pod kontrolu. Nakolik je velmi obtížné získat zpět už jednou ztracený trh, což je kromě toho spojeno s vysokými náklady. V této souvislosti je potřeba zmínit, že čeští výrobci jsou regulováni (usměrňováni) kromě toho i předpisy patřičného národního zákoníku, a to i v případě, že vyrábějí na export do jiných členských zemí EU.

Princip Cassis de Dijon platí pro celou Evropskou unii!

2.3 Harmonizace platů a cen

Bude nutné zvýšit platy

Průměrný plat v Německu je vyšší než v České republice. Pokud chce podnik kalkulovat náklady na 1 pracovní hodinu, musí zohlednit také vedlejší mzdové náklady. Aby se zabránilo odlivu vysoce kvalifikovaných pracovníků – tzv. brain drain, tzn. odliv mozků (viz. volný pohyb osob), bude nutné zvýšit platové hladiny některých profesí a v některých regionech (v pohraničních regionech); v tomto případě by měla být diskutována také výška vedlejších mzdových nákladů pro zlepšení rovnosti šancí v konkurenci.

Větší výběr produktů

Přistoupení do EU bude spojené rovněž s rozšířením sortimentu nabízeného zboží. U některých služeb a produktů se očekává pokles cen v důsledku zvýšené konkurence, klesajících cen surovin či nákladů na práci. Konkurenčnější ceny a zvyšující se mzdy zákonitě povedou k nárůstu kupní síly, což bude dále stimulovat poptávku po vysoce kvalitních a na míru šitých produktech (které nabízí právě řemeslnická sféra).

Porovnáním cen **pekařských a cukrářských výrobků** v Německu a Rakousku (a v České republice) vidíme, že chléb a rohlíky dosahují velmi podobné cenové úrovně.

2.4 Rychlá adaptace v pohraničních regionech

Nová situace v pohraničních regionech

Volný pohyb zboží a osob, svoboda podnikání a poté cenové změny mohou mít rychlé dopady především v pohraničních regionech. Na jedné straně se podniky budou muset rychle přizpůsobit zvýšeným požadavkům na sortiment, cenu a náklady a na druhé straně z tohoto rozšíření vznikají i nové příležitosti - například ve formě zakládání dceřiných společností "za hranicemi" a také i v oblasti velkoobchodních dodávek národních specialit. Když chcete udělat Váš podnik "fit do Evropy", dostane se Vám podpora od zkušených poradců vaší odvětvové organizace:

- formulace nových podnikových cílů a strategií
- cenové kalkulace
- umístění specializovaných pekařských a cukrářských prodejen
- organizace a zvýšení produktivnosti v pekařství

3. Otázky

Definování rizik a příležitostí podnikání – a vyvození správných důsledků znamená co nejpřesnější zodpovězení na množství otázek, pokud jde o:

- analýzu vlastního podniku a jeho pozice v konkurenčním prostředí
- rozvojové cíle
- vhodné strategie a opatření

Otázky vhodné pro podnikovou či konkurenční analýzu by mohly být např.:

- Jaký druh produktů / služeb nabízíme?
- Co nám jde mimořádně dobře?
- Jakým produktem dosahujeme jaké výsledky?
- S jakými skupinami zákazníků pracujeme?
- Jakými skupinami zákazníků dosahujeme jaké výsledky?
- Co je naším trhem?
- Proč omezujeme náš výkon právě na tomto trhu?
- Jaké druhy výhod či nevýhod má naše umístění?
- Kdo je našim nejsilnějším konkurentem, co se týče kapitálu a obrátu?
- Kdo z našich konkurentů je ten nejvíce inovativní?
- Jaké jsou naše nejdůležitější silné stránky a slabiny?
- Jaké plánovací a řídicí nástroje máme k dispozici?
- Jakou přesnost vykazují naše předběžné kalkulace v porovnání s následnou skutečností?

Otázky, týkající se rozvojových cílů mohou být např.:

- Jaké jsou naše nejpodstatnější silné stránky, které bychom dokázali předat našim zákazníkům mimořádně dobře a které by nás jasně diferencovali (delimitovali) od našich konkurentů?
- Proč by se zákazník rozhodl pro náš produkt – dokonce, i kdyby kvůli tomu musel cestovat dále?
- Jaké máme šance exportovat naše dodávky předcházejícím cílovým skupinám?
- Jaké máme šance, pokud chceme dosáhnout nové exportní cílové skupiny či dodavatelských řetězců?
- Jaké dodatečné náklady se vyskytnou, pokud zpřístupníme naše služby geograficky vzdálenějšímu zákazníkovi?
- Které cílové skupiny chceme oslovit intenzivněji / mimořádně (obzvláště) / exkluzivně?
- Které produkty nebo produktové skupiny je nutné dále podporovat / spustit?
- Které služby je potřeba posílit?
- Které marketingové činnosti mohou silněji ovlivnit náš obrát?

Příklady otázek, týkajících se definice vhodných strategií a opatření:

Co všechno musíme podniknout pro to, abychom dosáhli našim cílům, např. v těchto oblastech:

- vztahy se zákazníky
- nabízený sortiment
- poskytnutí služby
- marketing a reklama
- nákladová struktura
- plánování a řízení
- kalkulace

Kdo je zodpovědný za výkon opatření?

Kterým termínům musíme věnovat mimořádnou pozornost, pokud jde o individuální opatření?

Kdo je zodpovědný za koordinaci a řízení specifických opatření?

Důležité internetové odkazy pro veškeré záležitosti týkajících se EU:

- Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR)
www.amspace.cz
- Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR)
www.spcr.cz
- Zastoupení Evropské komise v České republice
<http://www.evropska-unie.cz/cz/>
- oficiální webové stránky Evropské unie (v češtině)
http://europa.eu.int/index_cs.htm
- EuroInfoCentrum
www.euroinfocentrum.cz
- Vláda ČR
www.vlada.cz
- UEAPME
www.ueapme.com

Další důležité odkazy:

- Společenstvo mlynářů a pekařů českých a moravskoslezských
Na Pankráci 1618/30, 140 00 Praha 4
IČO:00548944, DIČ: CZ00548944
- Podnikatelský svaz pekařů a cukrářů v České republice
Jandova 10/3, 190 00 Praha 9
tel.: +420 283 890 656, fax: +420 283 892 186
- Společenstvo cukrářů České republiky, region Haná
Příkop 843/4, 602 00 Brno 2
IČO: 60556986
e-mail: cukrspol@iqnet.cz
<http://www.cukrari.cz>
- Asociace kuchařů a cukrářů ČR Osobní návštěva sekretariátu:
U Krbu 521 108 00 Praha 10
tel: +420 274 812 324, +420 721 657 217, +420 775 105 725
fax: +420 274 812 324
e-mail: sekretariat@akc.cz
www.akc.cz